

Alumnundersökning

Klara Goedecke

Centrum för Genusvetenskap
Uppsala universitet

Sammanfattning

Alumnundersökningen vid Centrum för genusvetenskap vid Uppsala universitet visar att de svarande är nöjda med utbildningen i genusvetenskap vid Uppsala universitet och har haft stor nytta av den i sina arbetsliv. De flesta svarande arbetar eller studerar och arbetslösheten bland de svarande ligger på en mycket låg nivå. De som arbetar har i hög utsträckning fasta tjänster och är heltidsanställda. Många arbetar inom den offentliga sektorn. Knappt hälften av de svarande arbetar med explicit jämställdhets- eller mångfaldsrelaterade frågor. Flera menar att genusperspektivet är mycket betydelsefullt i deras arbetsliv och på deras arbetsplats, men flera kommenterar samtidigt att det inte värderas eller upplevs som relevant av arbetsgivare och kollegor.

De svarande har inte bara nytta av sina genuskunskaper inom arbetslivet, utan också i sina privatliv och i samhällsengagemang. Många beskriver genusvetenskapen som otroligt betydelsefull och menar att en genusmedvetenhet genomsyrar allt de gör.

De svarande menar att metodundervisning och arbetslivsanknytning är två aspekter av utbildningen som det är viktigt att förbättra. I övrigt är många nöjda med utbildningen och menar att de exempelvis fått god träning i kritiskt tänkande och att analysera företeelser ur ett genusperspektiv samt goda kunskaper om jämställdhets- och genusfrågor.

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Undersökningen.....	4
Resultat.....	6
Respondenterna	6
Arbetsliv.....	7
Genusvetenskapen i arbetslivet.....	8
Kontakter mellan genusvetare.....	9
Åsikter om utbildningen på Centrum för genusvetenskap.....	10
Vad kan förbättras?.....	11
Övriga kommentarer.....	13
Analys.....	15
En uppskattad utbildning.....	15
Genusvetenskap och arbetsmarknaden.....	16
Litteratur.....	19

Inledning

Vintern 2010 beslöt Centrum för Genusvetenskap vid Uppsala universitet att utföra en alumnundersökning. Bakgrunden till detta var bland annat att Centrum för genusvetenskap, tidigare Centrum för kvinnoforskning, under många år utbildat studenter i genusvetenskap och feministiska studier utan att veta var studenterna efter avslutad utbildning hamnade.¹ En alumnundersökning med före detta studenter i genusvetenskap är ett försök att finna ett svar på den vanliga frågan om ”vad man blir” efter att ha läst genusvetenskap. Den besvarar också frågor om hur studenterna upplevt utbildningen vid centrum för genusvetenskap och hjälper oss att förbättra utbildningen.²

Undersökningen

Undersökningen genomfördes med hjälp av strukturerade telefonintervjuer. Samtliga studenter som hade varit registrerade och tagit poäng på en C-kurs i genusvetenskap eller i feministiska studier sedan 1997, då Centrum för genusvetenskap började utbilda studenter på C-nivå, kontaktades. Registerutdrag ur Uppdok visade att 81 personer ingick i denna kategori. Telefonintervjuerna föregicks av ett brevutskick, där undersökningen, dess syfte och metod presenterades

Kort om utbildningen på Centrum för genusvetenskap vid Uppsala universitet

Centrum för Genusvetenskap vid Uppsala universitet har haft utbildning på A-nivå sedan 1989, på C-nivå sedan 1997. A-kursen ges sedan 2010 varje termin, och B- och C-kurserna varannan termin.

Genomströmningen på kurserna är hög enligt högskoleverket. På A-nivå låg den på 89 % (2005). På B-och C-nivå var den 70 % respektive 55 % (2005). 52 C-uppsatser har färdigställts sedan centrum för genusvetenskap började ge kurser på C-nivå.

- 1 "För att tydliggöra den unga genusvetenskapens betydelse för studenternas fortsatta gärning och framtida anställning borde CfG genomföra en alumnundersökning bland tidigare studenter." Se *Utvärdering av verksamheten vid Centrum för genusvetenskap. Rapport från utvärderargruppen*, Uppsala universitet 2006-10-24, UFV 2005/1621.
- 2 Ett flertal andra centra för genusvetenskap/genusstudier har dock genomfört alumnundersökningar, däribland centra vid Lunds, Umeås och Stockholms universitet. Linda Berg, *Med genusvetenskap i bagaget. Alumniundersökning 1998-2007*, Umeå centrum för genusstudier, Umeå universitet, 2007; Caroline Tovatt m.fl. *Alumniundersökningen vid Centrum för genusstudier*, Centrum för genusstudier, Stockholms universitet, 2007; Åkesson Anna, *Att vara genusvetare – en alumniundersökning* Centrum för Genusvetenskap, Lunds universitet 2009.

för respondenterna.³ Fyra brev returnerades efter utskicket och till en person fanns ingen postadress. Dessa personer kontaktades inte, varefter 76 personer återstod i urvalet.

Intervjuerna skedde till största delen per telefon och företrädesvis kvällstid men några ägde även rum i universitets lokaler. Intervjuerna var mellan 10 och 30 minuter långa och innehöll både frågor med fasta svarsalternativ och friare frågor.⁴

3 Se missivbrevet i bilaga 1.

4 Intervjuguiden fastställdes i samråd med studierektorn på Centrum för genusvetenskap. Se bilaga 2.

Resultat

Av de 76 personer som ingick i undersökningen fick jag svar från 51 personer. Detta motsvarar en svarsfrekvens på 67 %.

Respondenterna

82,4 % av de svarande definierar sig vid tiden för undersökningen som kvinnor. 9,8 % definierar sig som män och 7,8 % definierar sig som annat.⁵ De svarandes födelseår sträcker sig från 1938 till 1990 och de har en medelålder på 34 år (2011). 64,7 % av de svarande har föräldrar med akademisk utbildning och 86 % är födda i Sverige med svenskfödda föräldrar. De som inte är födda i Sverige är födda i främst nordeuropeiska och nordiska länder. Några få har rötter i Asien, Mellanöstern och Nordamerika.

43 % av de svarande har eller planerar att ta en master eller magisterexamen, 37 % har eller planerar att ta en kandidatexamen och 6 % har eller planerar att ta en yrkesexamen. 18 personer, 35 %, har eller vill ha genusvetenskap som huvudämne i sin master-, magister- eller kandidatexamen. De svarande avslutade sina studier i genusvetenskap mellan 1998 och 2011 och avslutade/planerar att avsluta sina studier mellan 1998 och 2015.⁶

Nästan alla de svarande har läst ytterligare ämnen utöver genusvetenskap. I genomsnitt har de läst 2,5 olika ämnen plus genusvetenskapen. Ämnena är övervägande från den humanistiska, språkvetenskapliga och samhällsvetenskapliga sfären, även om ett par av de svarande har bakgrunder inom medicin, teknik och naturvetenskap.

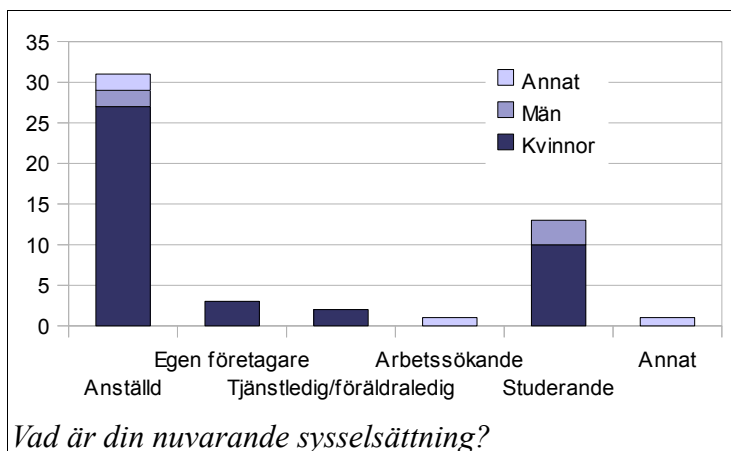
Värt att notera är att åsikterna de svarande ger uttryck för gäller vid tiden för undersökningen. Det är alltså inte säkert att åsikter och uppfattningar är desamma nu som när de svarande gick utbildningen.

5 Den stora kvinnodominansen bland studenterna är inte unik för Uppsala, utan är något som förekommer inom genusvetenskapen generellt. Enligt *Utvärdering av verksamheten vid Centrum för genusvetenskap* har andelen kvinnor tidigare varit 100%, vilket gör att den mindre kvinnodominans som råder idag ändå bör betraktas som ett framsteg. *Utvärdering av verksamheten vid Centrum för genusvetenskap. Rapport från utvärderargruppen* (2005) s. 10.

6 Här avses studier på grund- och avancerad nivå, och alltså inte forskarutbildning.

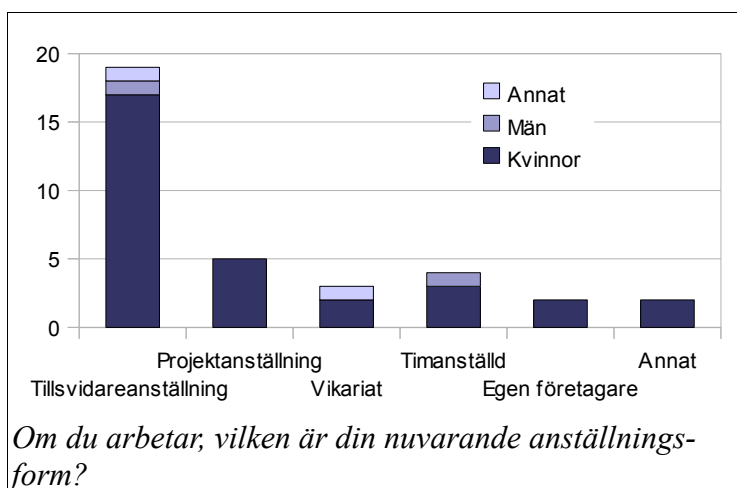
Arbetsliv

61 % av de svarande är, vid tiden för undersökningen, anställda. 25 % är studerande, 6

% är egna företagare. 4 % är föräldra- eller tjänstlediga, 2 % är arbetsökande, och 2 % annat. Andelen arbetsökande bland de svarande är låg, bara 2 %. Andelen anställda och egna företagare är föga förvånande större bland de studenter som

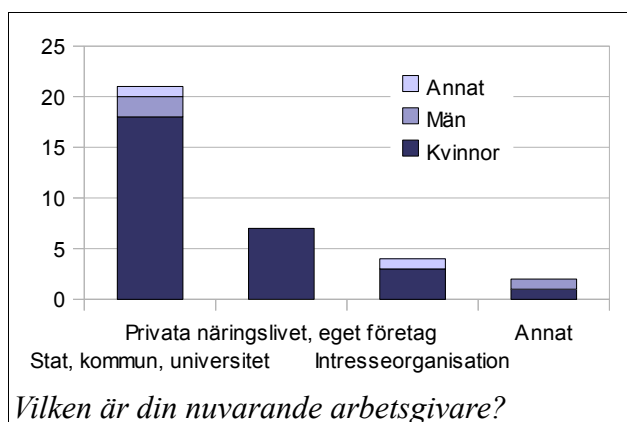
avslutat sina studier för flera år sedan jämfört med de som ännu inte tagit examen eller precis har avslutat sina studier. I dessa grupper finns merparten av de som är studerande.

Av de anställda har 54 % en tillsvidareanställning, 14 % har en projektanställning, 9 % har ett vikariat, 11 % är timanställda, 6 % är egna företagare och 6 % annat. Flera har också visstidsanställningar, främst i form av doktorandtjänster. En

svarande har ett arbete som är ett förtroendeuppdrag.

62 % av de anställda arbetar inom stat, kommun eller universitet/högskola. Ingen av de svarande arbetar inom landstinget. 15 % arbetar inom det privata näringslivet,

6 % är egna företagare och 12 % arbetar i en intresseorganisation.

De svarande är i liten utsträckning chefer: endast 11 % har personalansvar, 19 % sitter i ledningsgrupp medan 28 % av de arbetande har budgetansvar. Lönerna sträcker sig från 2000 till 43 000 kr i månaden. Medellönen är ca 24 000 kr.

63 % arbetar heltid, 29 % arbetar mellan 50 och 100 % och resterande arbetar under 50 %. Flera av de svarande poängterar att deras arbete är att betrakta som extraarbete, som de gör parallellt med något annat. Flera har också flera arbeten. De har då blivit ombedda att koncentrera sig på sin huvudsysselsättning när de svarar.

Yrkestitlar bland alumnerna är...

Ansvarig för sex- och hälsofrågor på RFSL ungdom, Behandlingsassistent, Boendeassistent, Doktorand, Doktorand i konstvetenskap samt jämställdhets-ombud, 2 Doktorander i sociologi, Elevassistent samt förtroendeuppdrag i Kommunal, Folkhälso-samordnare, Forskningsassistent samt kurs-administratör, Gymnasielärare, Handläggare och utredare på migrationsverket, Högskolelektor, Informationsadministratör, Informatör på Human Rights Defenders, Informatör på Svenska kyrkan, It-ansvarig, Jämlikhetsansvarig, Jämställdhets-utvecklare, Kommunsekreterare, Konsult, Kundtjänstagent, Lokförare, Matchare i integrationsprojekt, Office manager, Omsorgsassistent, Personal-handläggare, Personlig assistent, Personlig assistent samt frilansande journalist, Personlig handläggare på Försäkringskassan, Präst, Säljare, Utredare, Verksamhetsledare och projektledare

61 % av de anställda arbetar

med jämställdhets- eller mångfaldsfrågor. Detta motsvarar 43 % av alla de svarande.

Genusvetenskapen i arbetslivet

Inställningen till genusvetenskap bland arbetsgivare är enligt undersökningen blandad. På frågan *i vilken utsträckning upplevde du att din genuskompetens sågs som en tillgång då du sökte ditt nuvarande arbete?* svarar hälften av de arbetande att genuskompetensen sågs som en tillgång. Lika många menar istället att den inte sågs som en tillgång. Oavsett arbetsgivarna verkar de svarande upplevt sig ha användning av sina genusvetenskapliga kunskaper: 80 % av de svarande menar att de i hög utsträckning eller i någon mån haft nytta av sina genusvetenskapliga kunskaper i arbetslivet.

Frågor om olika aspekter av utbildningens relevans i arbetslivet besvarades inte av alla

svarande. Ca 10 personer menade att de inte hade något arbetsliv och svarsfrekvensen på dessa frågor ligger således runt 80%.

När det gäller *kunskap om jämställdhets- och genusfrågor* menar 88 % av de som svarat att det är något som är i hög grad eller i någon mån relevant i deras arbetsliv. 81 % menar att *att kunna analysera företeelser och händelser utifrån ett genusperspektiv* är relevant i hög grad eller i någon mån i deras arbetsliv.

När det gäller att *självständigt lösa problem* anser 90 % av de svarande att detta är

En viktig kommentar...

Många kommenterar att de själva menar att genus har stor relevans i arbetsuppgifterna eller i arbetet, men att chefen och andra på arbetsplatsen troligen inte skulle hålla med om detta. Vid analys av siffrorna som handlar om genuskompetensens relevans i arbetslivet eller hur relevanta olika aspekter av utbildningen är för de svarandes arbetsliv bör detta tas i beaktande.

något som är relevant i hög grad eller i någon mån i deras arbetsliv. Samma sak gäller för *kritiskt tänkande och argumentation*; 90 % av de svarande att detta är något som är relevant i hög grad eller i någon mån i deras arbetsliv. När det gäller frågorna om *mundliga presentationer* och *skriftliga presentationer* anger 88 % av de svarande att dessa kompetenser är relevanta i hög grad eller i någon mån i deras arbetsliv.

Flera av de svarande har gått vidare till arbeten inom akademien eller till forskarutbildning. För dessa verkar genusvetenskapen i flera fall ha bidragit till den fortsatta banan:

Det var otroligt betydelsefullt, jag fick idén om att doktorera där. [...] [det var en] gräddfil rakt in i kritiskt feministiskt tänkande.

överlag den viktigaste utbildningen, man får en helt annan grund eller fördjupning, det är en helt annan sak att ha läst genusvetenskap än att ha läst genus inom andra ämnen.

Kontakter mellan genusvetare

80 % av de svarande säger sig ha haft kontakt med andra genusvetare sedan de avslutat sin utbildning i genusvetenskap. För ca 70 % av dessa har kontakterna haft betydelse i arbetslivet eller på andra sätt. Kontakterna sträcker sig från att genusvetarna är goda vänner till att de tillsammans utgör ett forum där genusvetenskapliga kunskaper är

självklara och accepterade, till att man hållit genusutbildningar för sina kollegor, tipsar varandra om jobb och kläcker idéer tillsammans. Kontakterna präglas alltså inte enbart av arbetslivsrelaterade frågor utan genusvetarna verkar i hög grad umgås för att hämta idéer, styrka och stöd från varandra:

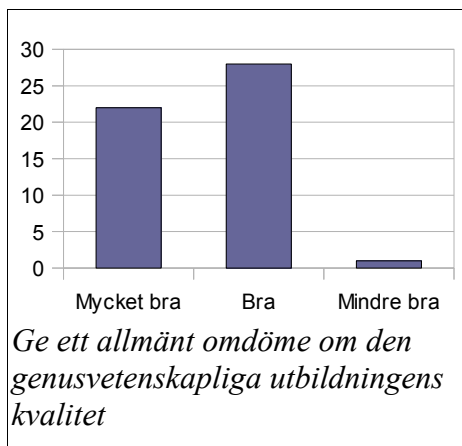
...utgjort en fortsatt genuskontext, tillfälle till diskussion om saker som andra inte fattar. skönt att inte behöva börja från noll. Viktigt för att behålla känsla av att det finns en poäng med att syssla med det.

Jag har startat en feministisk bokcirkel.

...stöd i det omvälvande tänkandet som det innebär att läsa genus.

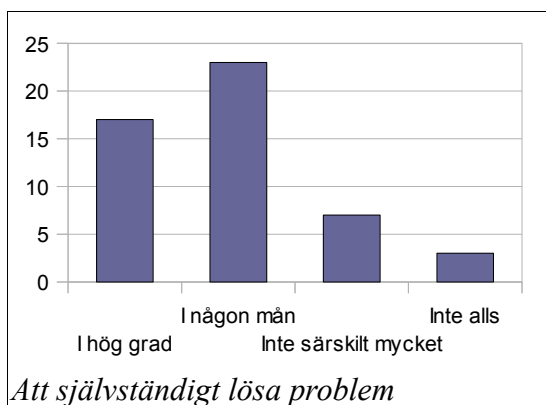
Åsikter om utbildningen på Centrum för genusvetenskap

98 % av de svarande menar att den genusvetenskapliga utbildningen var bra eller

mycket bra. Högre andel av de svarande som avslutat sina studier i genusvetenskap nyligen, sedan 2008, anser att utbildningen är mycket bra. De svarande som avslutat sina studier i genusvetenskap mellan 2003 och 2007 menar lägre utsträckning än de andra svarande att utbildningen var mycket bra.

När det gäller *kunskap om jämställdhets- och genusfrågor* menar 88 % av de svarande att detta är något som Centrum för genusvetenskap i hög grad förmedlat under utbildningen. Resten av de svarande, 12 % menar att detta har förmedlats i någon mån. Förmågan *att kunna analysera företeelser och händelser utifrån ett genusperspektiv* är något som 90 % av de svarande menar har

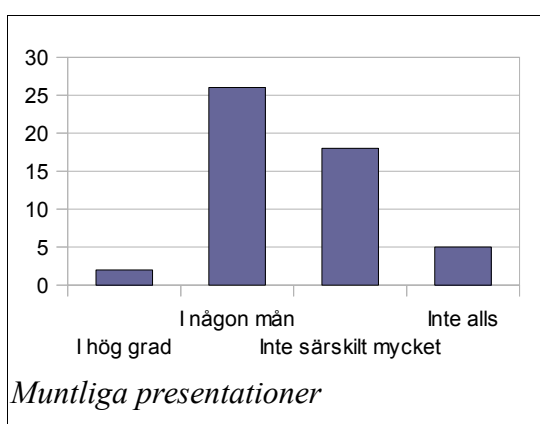
förmedlats i hög grad under utbildningen. Resterande 10 % menar att detta har förmedlats i någon mån.

När det gäller att *självständigt lösa problem* är bilden mer blandad. Endast 34 % menar att detta är något som förmedlats under

utbildningen i hög grad. 46 % menar att det förmedlats i någon mån och 14 % menar att det inte förmedlats särskilt mycket. 6 % av de svarande menar att det inte förmedlats alls.

96 % av de svarande menar att *kritiskt tänkande* är något som förmedlats i hög grad eller i någon mån under utbildningen. En liknande bild finns när det gäller att *lära sig argumentera*, något som 78 % upplever har förmedlats i hög grad eller i någon mån under utbildningen. 6 % menar att det inte förmedlats alls under utbildningen.

När det gäller *muntliga presentationer* är bilden åter blandad. Endast 4 % menar att

detta är något som förmedlats i hög grad. 50 % av de svarande menar att det förmedlats i någon mån, men 45 % menar att muntliga presentationer svarar inte särskilt mycket eller inte alls på frågan om muntliga presentationer.

Skriftliga presentationer har, enligt de svarande, förmedlats relativt väl. 73 % av de

svarande menar att detta förmedlats i hög grad. 23 % av de svarande menar att det förmedlats i någon mån. De svarande som definierar sig som män är i högre grad än andra nöjda med denna aspekt av utbildningen.

Vad kan förbättras?

Frågan *upplever du att du saknar någon kompetens eller färdighet som hade kunnat förmedlas under utbildningen?* blev under många intervjuer ett tillfälle för intressanta samtal om utbildningen. Ofta utmynnade svaren i konstruktiva förslag på hur utbildningen skulle kunna förbättras. Totalt svarade två tredjedelar av de svarande ja på denna fråga. En tredjedel svarade nej. Precis som ovan bör man beakta att dessa åsikter gäller vid tiden för undersökningen. Det är alltså inte säkert att de svarande åsikter nu är samma som då de läste utbildningen.

Kommentarerna under denna fråga kan grovt indelas i fem kategorier. Kategorierna är

metod, praktiskt jämställdhetsarbete, argumentation och tal, teori och övrigt.

Kommentarerna om metod fokuserar mycket på att mer metodundervisning behövs i utbildningen. Flera saknar utbildning i kvantitativa metoder, som enkäter och statistik. Flera önskar också att undervisningen i kvalitativa metoder, som intervjuteknik, borde utökas. Någon kommenterar att man som student är väldigt beroende av förkunskaper i metod från andra ämnen för att exempelvis skriva uppsats i genusvetenskap. Studenten som citeras nedan menar att kritik mot andra ämnesområdets sätt att använda metod inte räcker som metodundervisning:

Metod borde finnas med från A-nivå. Kritik mot andras sätt att använda metod räcker inte, hur ska man göra själv?

Kommentarerna som rör praktiskt jämställdhetsarbete kan delvis kopplas till diskussionen om metod. Några menar att fler kopplingar till praktiskt jämställdhetsarbete behövs. Här nämns särskilt juridiska perspektiv och att arbeta med jämställdhetsplaner.

Jag saknar praktiska aspekter. Hur gör man för att arbeta med jämställdhet på en arbetsplats?

Det var dåligt med förslag om jobb. Svårt att förstå hur man skulle använda det man lärde sig.

En svarande menar att man som genusvetare blir ifrågasatt på arbetsintervjun – hur övertygar man en arbetsgivare om att det man kan är användbart? Detta kan kopplas till de svarande som kommenterar behovet av att lära sig argumentera för att nå ut med sina kunskaper på ett bättre sätt.

Flera av de som kommenterar teoretiska brister i utbildningen har läst utbildningen för flera år sedan. Många efterlyser teoretiska inslag som intersektionalitet, postkolonialism och HBTQ-perspektiv men tillägger att detta säkert tillkommit sedan man själv läste genusvetenskap. Men teoretiska brister nämns också av svarande som läst genusvetenskap senare på 2000-talet. Dessa kommenterar att mer intersektionalitetsteori och HBTQ-perspektiv behövs. En svarande menar att kunskapsnivån om HBTQ-perspektiv behöver höjas hos de undervisande lärarna.

De kommentarer som inte kan sorteras in i någon av kategorierna ovan handlar till

exempel om klimatet på centrum för genusvetenskap:

Väldigt givande! På c-kursen var vi väldigt få, man fick mycket utrymme. Intellectuella samtal
Aktivistiska inslag. Jag har upplevt det som att det var ganska uppdelat, här är akademien och
här är aktivism, men jag tycker inte att det behöver vara så, att skriva uppsats kan vara
aktivism. Överlappning mellan det akademiska och aktivism kanske kan vara bra.
Hade ibland velat ha mer inflytande över utbildningen, till exempel kursinnehåll och
seminarieupplägg.

Övriga kommentarer

Kommentarerna under rubriken ”övriga kommentarer” går från högt till lågt. Vissa använder detta tillfälle att kommentera frågor de fått under samtalet, några vill diskutera alumnundersökningen, andra passar på att kommentera mer om utbildningen:

Det var fantastiskt, den där tiden. Väldigt, väldigt givande. En jobbig tid, men rolig.
Tvärvetenskapen gjorde det extra intressant, att man fick del av konst och litteratur.

Flera diskuterar sin situation på arbetsmarknaden:

Överlag tycker jag att det har varit jättebra. Även om jag inte kommer få ett jobb som direkt anknyter till det, är det en merit.

Jag är jätteglad att jag läst genus trots att det hittills inte lett till något arbete. Stor betydelse för hur jag ser på saker och ting.

Det är få som vill betala för den här kompetensen, även om de ser ett behov. Gott om möjligheter att jobba ideellt, men det är ingen lätt arbetsmarknad.

Det finns ett väldigt glapp mellan universitetet och arbetslivet.

Flera som kommenterar menar att genusvetenskapen varit väldigt betydelsefulla för dem som personer, men att de hittills inte haft möjlighet att arbeta med direkt genusrelaterade frågor.

Jag upplevde det som ett kompletteringsämne, inte ett huvudämne. Jag är osäker på om en C-examen i genus upplevs som en tillgång på arbetsmarknaden.

Citatet ovan rör en intressant fråga inom genusvetenskapen. För de svarande i denna undersökning är genusvetenskap definitivt mer än ”ett kompletteringsämne”, de har ju läst tre terminer, 90 hp, genusvetenskap. Hade undersökningen involverat även genusstudenter som bara läst en A- eller B-kurs hade undersökningens resultat med största sannolikhet påverkats av detta, just utifrån denna aspekt. Då hade frågan som tas upp i citatet – ses en kandidatexamen i genusvetenskap som en tillgång, eller ses en

kandidatexamen där genus är en mindre del som bättre? – kanske fått ett svar.

Flera menar att utbildningen varit väl utformad och viktig:

Det var otroligt betydelsefullt!

Kandidatkursen var jättebra och väldigt inspirerande. Bra seminarier och bra lärare.

Hög nivå på A-kursen

Några svarande menar att det finns en ambivalens i den genusvetenskapliga ambitionen att utmana traditionell vetenskap. Dessa kommentarer pekar på spänningen mellan akademiska normer och genusvetenskapliga ambitioner att vara normbrytare. Några kommentarer rör också politisk korrekthet – de menar att man instrueras att vara kritisk och granskande, men av ”rätt” saker och på ”rätt” sätt. De ifrågasätter bland annat hur högt i tak det egentligen varit i undervisningen – får man rikta kritiken inåt, mot den genusvetenskapliga teoribildningen eller mot den feministiska rörelsen och ifrågasätta de sanningar som är rådande inom genusvetenskapen?

Synpunkterna ovan är intressanta och lyfter viktiga frågor om genusvetenskapen som ämne. Diskussioner om genusvetenskapens roll, synsätt på kunskap och åsikter måste ständigt föras på ämnesnivå, men också i lärarlaget, i samtal om pedagogik, där seminarieledare och föreläsare finns med.

Analys

I detta avsnitt kommenteras resultaten som presenteras ovan.

En uppskattad utbildning

Undersökningens resultat visar att nästan alla de svarande på det hela taget är positiva till och nöjda med studierna i genusvetenskap. Flera menar att det varit en viktig och rolig tid i deras liv och genusvetenskapen verkar hos de allra flesta vara betydelsefull både privat, samhälleligt och i arbetslivet. Dessa resultat rimmar väl med alumnundersökningarna som genomförts på andra centra för genusvetenskap.

Olika aspekter av utbildningen har förekommit olika mycket och förmedlats olika väl. Kunskaper om jämställdhets- och genusfrågor och förmågan att analysera företeelser utifrån ett genusperspektiv verkar ha förmedlats väl under utbildningen för nästan alla de svarande. Samma sak gäller kritiskt tänkande och skriftliga presentationer. Självständig problemlösning menar många, men inte alla, förmedlats väl under utbildningen.

Något som kunde ha förmedlats bättre är muntliga presentationer. Detta kommenteras som något de svarande har saknat under utbildningen och flera kommenterar också att de efterlyser mer träning i argumentation.

En svaghet som lyfts av de svarade själva är metodundervisningen. Här menar flera att bättre redskap behövs för att kunskaperna ska komma till nytta. Kerstin Alnebratt konstaterar i *Hur gör genusvetare?: metodologi, metoder och ämnesfokus i genusvetenskapliga C-uppsatser* att C-uppsatser i genusvetenskap ofta innehåller starka kopplingar till den genusteoretiska teoribildningen, men att kopplingarna till den genusvetenskapliga metoddiskussionen ofta är svaga.⁷ Kopplingarna mellan teori och metod bör stärkas, menar Alnebratt, och de olika centra för genusvetenskap bör se över metodundervisningen ur detta perspektiv. Denna kritik framkommer också i Högskoleverkets *Utvärdering av ämnet genusvetenskap vid svenska universitet och*

⁷ Kerstin Alnebratt, *Hur gör genusvetare?: metodologi, metoder och ämnesfokus i genusvetenskapliga C-uppsatser*, Univ., Inst. för genusvetenskap, Göteborg, 2005, s. 39f.

högskolor, där Centrum för genusvetenskap vid Uppsala universitet rekommenderas att "[d]iskutera metodundervisningens innehåll"⁸. Rekommendationer att stärka undervisningen när det gäller kvantitativa metoder och praktiska övningsmoment riktas även mot genusvetenskapens metodundervisning generellt.⁹

Att det finns utrymme för förbättring i metodundervisningen är alltså inte något helt nytt eller unikt för Uppsala. Delvis kan detta kopplas till ämnets tvärvetenskapliga och kritiska karaktär som snarare än att, som många andra ämnen, utmärkas av en metodologisk kanon karaktäriseras av ifrågasättande, reflexivitet och att betona att kunskap måste ses som situerad. Men problemen bör också uppmärksammas på institutionsnivå, där konkreta förbättringar kan göras.

En viktig aspekt som bör lyftas fram är genusvetenskapens inverkan på de svarande som personer. Flera kommenterar att utbildningen varit avgörande för deras personliga utveckling och att kunskaperna finns med dem hela tiden, i allt de gör, i vänskap, kärleksrelationer, samhällsengagemang och föräldraskap. Detta verkar vara något gemensamt för många studenter i genusvetenskap. Detta fokuseras bland annat i alumnundersökningen från Umeå universitet, där respondenterna i likhet med i denna undersökning fått svara på i hur hög grad de upplever att genuskompetensen påverkar dem som samhällsmedborgare och privatpersoner.¹⁰

Genusvetenskap och arbetsmarknaden

Undersökningen visar att arbetslösheten bland de svarande är låg. Många arbetar, och de flesta arbetar heltid och har tillsvidareanställningar. Många arbetar med genus- eller mångfaldsfrågor och 80 % av de svarande uppger att de haft nytta av de genusvetenskapliga kunskaperna i sitt arbetsliv. Det är mycket glädjande att så pass många har användning av sina kunskaper i sitt arbetsliv. Positivt är också att så många av alumnerna har fasta anställningar och att så många arbetar heltid. Även av andra

8 Jan-Erik Pettersson, *Utvärdering av ämnet genusvetenskap vid svenska universitet och högskolor*, Högskoleverket, Stockholm, 2007, s. 105.

<http://www.hsv.se/download/18.5b73fe55111705b51fd80002237/0717R.pdf>

9 Pettersson 2007, s. 9.

10 Berg 2007, s. 7.

alumnundersökningar framgår det att studenterna i genusvetenskap arbetar inom en rad olika yrkesområden. Kanske är det faktum att de i hög utsträckning kombinerar studierna i genusvetenskap med studier i andra, ofta humanistiska eller samhällsvetenskapliga, ämnen en av anledningarna till att genusstudenter står att finna på många olika ställen på arbetsmarknaden.¹¹

Flera kommenterar att genuskunskaperna är högst relevanta i deras arbetsliv, trots att de inte arbetar med frågor med explicit koppling till genus eller mångfald. Men kunskapen är enligt många något som chef och kollegor knappast skulle tycka var relevant för arbetet. Genusvetenskapen blir i dessa fall en ”dold kompetens” som inte värderas i de svarandes arbetsliv. Detta är en intressant aspekt av genusvetenskapens kopplingar till arbetslivet och samhället i stort. Alumnerna i undersökningen ser behov av ett genusperspektiv och menar att genus är relevant som analytiskt redskap på olika sätt, de har satt på sig ”genusglasögonen”. Arbetsgivare och kollegor har inte det, och ser inte behovet av denna kunskap. Det är knappast Centrum för genusvetenskaps ansvar att se till att dessa arbetsgivare börjar värdera genus som analytisk kategori, men kanske kan man i utbildningen hjälpa studenterna att förmedla värdet av sina kunskaper och att i högre grad koppla kunskaperna till arbetslivet. Detta behov verkar finnas även på andra centra för genusvetenskap: många av alumnerna från Lunds universitet menar att arbetslivsanknytning saknas i utbildningen.¹²

Många av de svarande har arbeten där självständig problemlösning, kritiskt tänkande, argumentation och muntliga och skriftliga presentationer är viktiga. Många av dem menar också att dessa färdigheter i hög grad förmedlats under utbildningen, något som är glädjande. Förhoppningsvis fungerar studierna i genusvetenskap här som en värdefull grund. När det gäller muntliga presentationer finns det dock en diskrepans – för många är detta mycket relevant i arbetslivet, men det verkar, som ovan nämnts, inte vara något som förmedlats lika väl som de andra aspekterna av utbildningen.

Genusvetenskapen verkar också vara viktig för de svarande som gått vidare inom

11 Även alumnundersökningarna från Lunds och Stockholms universitet visar att studenterna i hög grad kombinerar genusvetenskap med samhällsvetenskapliga och humanistiska ämnen. Åkesson 2009 s. 6, Tovatt m.fl., 2007, s. 1

12 Åkesson 2009, s.18.

akademin. Enligt högskoleverket är forskningsanknytningen vid Centrum för genusvetenskap god, något som avspeglas hos dessa svarande.¹³ Ingen av dessa svarande har dock gått vidare till en forskarutbildning i genusvetenskap, utan arbetar inom andra ämnen inom samhällsvetenskap och humaniora.

13 Pettersson 2007, s. 103.

Litteratur

- Alnebratt Kerstin, *Hur gör genusvetare?: metodologi, metoder och ämnesfokus i genusvetenskapliga C-uppsatser*, Institutionen för genusvetenskap, Göteborgs universitet, 2005
- Berg Linda, *Med genusvetenskap i bagaget. Alumniundersökning 1998-2007*, Umeå centrum för genusstudier, Umeå universitet, 2007
- Pettersson Jan-Erik, *Utvärdering av ämnet genusvetenskap vid svenska universitet och högskolor*, Högskoleverket, Stockholm, 2007,
<http://www.hsv.se/download/18.5b73fe55111705b51fd80002237/0717R.pdf>
- Tovatt, Caroline m.fl., *Alumniundersökningen vid centrum för genusstudier*, Centrum för genusstudier, Stockholms universitet 2007
- Utvärdering av verksamheten vid Centrum för genusvetenskap. Rapport från utvärderargruppen*, Uppsala universitet 2006-10-24, UFV 2005/1621
- Åkesson Anna, *Att vara genusvetare – en alumniundersökning*, Centrum för genusvetenskap, Lunds universitet 2009

BILAGA 1

UPPSALA
UNIVERSITET

Centrum för genusvetenskap

Centre for Gender Research

Box 634
SE-751 26 Uppsala
Sweden

Besöksadress/Visiting address:
Thunbergsvägen 3 H

Telefon/Phone:
018-471 79 76
+46 18 471 79 76

Telefax/Fax:
018-471 35 70
+46 18 471 35 70

www.gender.uu.se

Bästa f.d. student!

Under våren 2011 genomför Centrum för genusvetenskap, tidigare Centrum för Kvinnoforskning vid Uppsala universitet en alumnundersökning. Detta är den första alumnundersökningen i centrumets historia, och vi är mycket glada över att ha möjlighet att genomföra den. Inom ramen för undersökningen kommer vi att kontakta dig som studerat på C-nivå hos oss och vi hoppas att du vill medverka!

Undersökningen är ett sätt för oss att utveckla och göra en kvalitetssäkring på utbildningen och dess användbarhet. För oss är det värdefullt att veta vilken genusvetenskaplig kompetens du som alumn har användning för i ditt arbetsliv, och hur utbildningen i genusvetenskap/feministiska studier har bidragit till dina möjligheter på och utanför arbetsmarknaden.

Vi hoppas att studien, när den är klar, kommer att fungera som en inspirations- och informationskälla för studenter som ska börja eller fortsätta studera genusvetenskap. Den kan hjälpa till att besvara vanliga frågor, som "vad man blir" efter att ha läst genusvetenskap, men du som alumn kan också visa nya studenter på vägar och möjligheter de inte känner till när de börjar läsa genusvetenskap.

Undersökningen kommer att genomföras med hjälp av telefonintervjuer med dig och andra studenter som gått C-kursen i genusvetenskap/feministiska studier. Intervjuerna kommer att ske under februari och mars, företrädesvis kvällstid. Vi är intresserade av dina erfarenheter vare sig du arbetar, är arbetslös eller fortfarande studerar.

Vi hoppas att du vill medverka i undersökningen och att du vill berätta om hur du haft användning av utbildningen i genusvetenskap/feministiska studier och om du har synpunkter på utbildningen. Vi hoppas att du med din medverkan vill fungera som en inspiration för nya studenter i genusvetenskap.

Vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Denise Malmberg".

Denise Malmberg, Studierektor vid Centrum för genusvetenskap

Kontaktperson för alumnundersökningen är Klara Goedecke,
Klara.Goedecke@gender.uu.se, 018-471 22 77

BILAGA 2

Enkät alumnundersökning Centrum för Genusvetenskap, Uppsala universitet

OM UTBILDNINGEN

Här följer en rad frågor som har med utbildningen på centrum för genusvetenskap att göra.

1) Vilket år avslutade du dina studier på centrum för genusvetenskap?

År:

2) Har du läst något annat ämne utöver genusvetenskap?

Ja Nej

Kommentar

3) Vilket år avslutade/planerar du att avsluta dina studier?

År:

4) Med vilken examen?

Magister/masterexamen Kandidatexamen Yrkesexamen

Kommentar

5) Har din C-uppsats eller ämnet för den varit relevant för ditt arbetsliv på något sätt?

Ja Nej

Kommentar

6) Ge ett allmänt omdöme om den genusvetenskapliga utbildningens kvalitet

Mycket bra Bra Mindre bra

I hur hög grad har vi lyckats förmedla dessa aspekter av utbildningen? Är de relevanta i ditt arbetsliv?

Här listas en rad aspekter av utbildningen. Har vi lyckats förmedla dessa? I vilken utsträckning är

dessa aspekter relevanta i ditt yrkesliv?

7) Kunskap om jämställdhets- och genusfrågor

I utbildningen

I hög grad I någon mån Inte särskilt mycket Inte alls

I ditt arbetsliv

I hög grad I någon mån Inte särskilt mycket Inte alls

8) Att kunna analysera företeelser och händelser utifrån ett genusperspektiv

I utbildningen	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
I ditt arbetsliv	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
- 9) Självständigt lösa problem
I utbildningen	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
I ditt arbetsliv	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
- 10) Kritiskt tänkande
I utbildningen	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
I ditt arbetsliv	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
- 11) Lära sig argumentera
I utbildningen	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
I ditt arbetsliv	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
- 12) Muntliga presentationer
I utbildningen	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
I ditt arbetsliv	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
- 13) Skriftliga presentationer
I utbildningen	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
I ditt arbetsliv	I hög grad	I någon mån	Inte särskilt mycket	Inte alls
- 14) Upplever du att du saknar någon kompetens eller färdighet som hade kunnat förmedlas under utbildningen?
- Ja Nej
- Kommentar*
- 15) Har du haft kontakt med andra genusvetare sedan du avslutade din utbildning?
- Ja Nej

16) Har dessa kontakter haft betydelse i ditt arbetsliv eller på annat sätt?

Ja Nej

Kommentar

DIN SYSSELSÄTTNING

17) Vad är din nuvarande sysselsättning?

Anställd
Egen företagare
Tjänstledig/föräldraledig
Arbetssökande
Studerande
Annat

Kommentar

18) Om du arbetar, vilken är din nuvarande anställningsform?

Fast tjänst/tillsvidareanställning
Projektanställning
Vikariat
Tidanställd
Egen företagare
Annat

Kommentar

19) Vilken är din nuvarande arbetsgivare?

Stat
Landsting
Kommun
Universitet/högskola
Privata näringslivet
Egen företagare
Intresseorganisation
Annat

Kommentar

20) Arbetar du med genus- eller mångfaldsfrågor?

Ja Nej

21) Vilken är din yrkestitel?

22) Hur mycket arbetar du?

100 %
50 % < 100 %
< 50 %

23) Har du personalansvar?

Ja Nej

24) Har du budgetansvar?

Ja Nej

25) Sitter du i ledningsgrupp?

Ja Nej

26) Vad har du för månadslön före skatt?

27) Är ditt nuvarande arbete det första sedan du slutade studera?

Ja Nej

28) Hur många månader tog det för dig att få ett arbete efter att du avslutat dina studier?

29) I vilken utsträckning upplevde du att din genuskompetens sågs som en tillgång då du sökte ditt nuvarande arbete?

I hög utsträckning
I någon mån
Inte särskilt mycket
Inte alls

Kommentar

30) Om du har arbetat, i vilken utsträckning har du haft användning av dina genusvetenskapliga kunskaper

I hög utsträckning
I någon mån
Inte särskilt mycket
Inte alls

Kommentar

31) I vilken utsträckning har din genuskompetens betydelse för dig som samhällsmedborgare?

I hög utsträckning
I någon mån
Inte särskilt mycket
Inte alls

Kommentar

32) I vilken utsträckning har din genuskompetens betydelse för dig som privatperson?

I hög utsträckning
I någon mån
Inte särskilt mycket

Inte alls

Kommentar

OM DIG

33) Definierar du dig som

Kvinna

Man

Annat

Kommentar

34) Vilket år är du född?

År:

35) Har någon av dina föräldrar akademisk utbildning?

Ja Nej

36) I vilket land är du född?

37) I vilket/vilka land/länder är dina föräldrar födda?

38) Centrum står i begrepp att utöka sin alumniverksamhet. Skulle du vara intresserad av att delta i ett alumninätverk?

Ja Nej

39) Om du svarade ja på förra frågan, ange gärna en E-postadress där vi kan nå dig.

ÖVRIGA KOMMENTARER

40) Övriga kommentarer

Tack för din medverkan!